

Державна наукова установа
«Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини»
Державного управління справами

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я»
для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії

Термін навчання 4 роки

Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я»

(шифр і назва напряму підготовки)

Спеціальність 222 «Медицина»

(шифр і назва спеціальності)

Київ – 2016

Автори:

Ященко Ю.Б., завідувач наукового відділу організації медичної допомоги ДНУ "НПЦ ПКМ" ДУС, д.мед.н., професор

Шевченко М.В., старший науковий співробітник наукового відділу організації медичної допомоги ДНУ "НПЦ ПКМ" ДУС, к.мед.н., ст.н.с.

Рецензент:

Горачук В.В., учений секретар, професор кафедри управління охороною здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, д.мед.н., доцент

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна "Основи менеджменту в охороні здоров'я" є однією з дисциплін навчального плану, яку включено до варіативної частини загальної підготовки докторів філософії з наукових спеціальностей напрямку "Медичні науки» у ДНУ "НПЦ ПКМ" ДУС.

Включення цієї дисципліни до навчального плану освітньої частини підготовки докторів філософії зі спеціальностей медичного профілю продиктоване потребами сьогодення щодо оволодіння концептуальними і методологічними підходами на різних рівнях управління охорони здоров'я, ознайомлення з теоретичними і практичними аспектами менеджменту охорони здоров'я в сучасних умовах управління галуззю.

Оскільки менеджмент як наука управління спирається на свої теорії, закони, закономірності, вивчення цієї дисципліни сприятиме оволодінню науковими методами, які можна використовувати у практичній лікарській діяльності.

Отримані знання дозволять закласти фундамент для отримання необхідних ключових технічних, комунікаційних і концептуальних навиків і знань в сфері управління.

Зміст дисципліни охоплює вивчення загальних закономірностей управління в залежності від інтеграції його традиційних і сучасних методів і форм, підходів.

На вивчення дисципліни "Основи менеджменту в охороні здоров'я" навчальним планом підготовки доктора філософії виділено 2 кредити ECTS – 60 академічних годин, з них 20 годин аудиторних і 40 годин для самостійної роботи. Підсумковим контрольним заходом є залік, який передбачає співбесіду і наукову дискусію.

Робоча програма підготовлена з використанням положень навчального плану із спеціальності "Організація і управління охороною здоров'я" кафедри управління охороною здоров'я Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, рекомендацій проекту Європейського Союзу "Сприяння реформи вторинної медичної допомоги в Україні" в частині розробки програми післядипломної підготовки керівників медичних закладів за спеціальністю "Управління охороною здоров'я", 18-місячними навчальними планом та програмою циклу спеціалізації за фахом "Організація і управління охороною здоров'я", затвердженими МОЗ України 06.04.2010 р.

Робочий план
 модулю "Основи менеджменту в охороні здоров'я"
 (2 кредити – 60 годин)

Код розділу, теми	Назва розділу, теми	Кількість навчальних годин				
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Всього
1	Правові засади та сучасний стан системи	2	2		8	12
2	Медичне страхування	2		2	8	12
3	Основи економіки охорони здоров'я	2	2		8	12
4	Основи менеджменту в охороні здоров'я	2			8	10
5	Основи управління якістю	2	2		8	12
	Модульний контроль			2		2
Разом за модулем "Основи менеджменту в охороні здоров'я"		10	6	4	40	60

Примітка. Підсумковий контроль: залік у формі співбесіди і дискусії.

Зміст робочої програми

Тема 1. Правові засади та сучасний стан системи охорони здоров'я.

Законодавство з питань охорони здоров'я населення, громадського здоров'я. Законодавче врегулювання фінансових і економічних відносин у системі охорони здоров'я України. Регулювання підприємництва в охороні здоров'я. Правові та етичні аспекти медичної діяльності. Правові основи менеджменту.

Тема 2. Медичне страхування

Основні поняття теорії медичного страхування. Основні принципи і види медичного страхування. Нормативно-договірна база системи страхування. Організація діяльності закладу охорони здоров'я за договорами медичного страхування.

Тема 3. Основи економіки охорони здоров'я.

Економічні основи менеджменту. Предмет і завдання економіки охорони здоров'я. Система фінансування охорони здоров'я. Ціноутворення в системі охорони здоров'я.

Тема 4. Основи менеджменту в охороні здоров'я.

Основи менеджменту в системі охорони здоров'я. Еволюція управлінської думки. Основні сучасні і базові теорії, які використовуються в різних галузях менеджменту: керівництво і лідерство, управління людськими ресурсами мотивація, побудова команди, управління інформаційними системами, управління змінами та мультидисциплінарна робота. Теорії систем, принципи менеджменту та особливостей її використання в системі охорони здоров'я. Ефективність менеджменту.

Тема 5. Основи управління якістю.

Концепція розвитку якості в охороні здоров'я і моделі управління якістю. Основи доказової медицини. Стандартизація медичної допомоги. Акредитація медичного закладу.

Кінцеві цілі вивчення навчальної дисципліни

Знати:

- *Основи менеджменту, теорію систем і вимоги до їх організації в системі охорони здоров'я*
- *Теорію систем та особливостей її використання в системі охорони здоров'я, технології процесу управління*
- *Правові основи менеджменту, включаючи етичні аспекти медичної діяльності*
- *Економічні аспекти управління*
- *Принципи організації підсистем охорони здоров'я*
- *Технології управління системою охорони здоров'я, планування, організацію та контроль виконання завдань державних, регіональних, галузевих (міжгалузевих) програм і проектів розвитку відповідної території чи галузі; ефективності діючих форм і методів управління за результатами аналізу програм розвитку територій, галузі, вітчизняного і зарубіжного досвіду їх реалізації в контексті європейської інтеграції*
- *Підходи до прийняття управлінських рішень та аналіз їх впровадження*
- *Підходи до управління персоналу*

Вміти:

- *Приймати управлінські рішення із забезпеченням його реалізації*
- *Працювати з різними видами інформації*
- *Оформлювати основні види організаційно-розпорядчих документів*
- *Забезпечувати планування і реалізацію управлінських рішень і контроль за їх виконанням*
- *Забезпечувати організацію праці на науковій основі*
- *Володіти аналізом досвіду управління закладом охорони здоров'я*
- *Впроваджувати в практику раціональні форми управління підсистемами охорони здоров'я*

Володіти практичними навичками:

- *Управління закладом охорони здоров'я в частині делегування, моніторингу, контролю, звітності, організації, координації, регулювання, аналізу, визначення причин незадовільного функціонування та прийняття рішень щодо їх усунення, і власне прийняття управлінського рішення*
- *Управління кадрами, проведення оцінки результативності діяльності закладу і працівників*
- *Вміння працювати в команді і володіти основними навичками комунікацій*
- *Підготовки службових документів*
- *Розробки підходів і методів ціноутворення*
- *Використання методів та засобів передачі інформації*

Контрольні заходи

Форми поточного та підсумкового контролю

Метод контролю: усний (усне опитування), тестовий, методи самоконтролю та самоперевірки.

Форми контролю: індивідуальна перевірка.

Види контролю: поточний і підсумковий (модульний) контроль (2 год).

Поточний і підсумковий (модульний) контроль оцінювання результатів навчання здійснюється за напрямками:

- перевірка й оцінювання знань та умінь під час практичних занять;
- тематична перевірка й оцінювання засвоєння певного фрагменту змісту робочої програми навчальної дисципліни "Основи менеджменту в охороні здоров'я";
- перевірка роботи з першоджерелами, виконання самостійної роботи;
- перевірка і оцінювання виконання індивідуального завдання;
- проведення поточного модульного контролю;
- проведення підсумкового контролю й оцінювання (залік).

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння теоретичних знань, рівня сформованості компетентностей.

Поточний контроль здійснюється за наступними критеріями:

- мотивація, активність та результативність роботи протягом навчання;
- своєчасність та якість виконання поточних завдань;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- якість виконання письмових робіт, усних відповідей на семінарських та практичних заняттях, доповідей, аналітичних довідок.

Поточний контроль передбачає регулярний облік і контроль виконання різних видів завдань.

Лекції, семінарські заняття та консультації розглядаються як необхідні форми допомоги аспірантам у їх самостійній роботі, яка виступає основним методом оволодіння знаннями.

Активність і творчий підхід до роботи аспірантів на семінарських заняттях, відвідування лекцій враховуються при проведенні підсумкового (модульного) контролю. Також оцінюються індивідуальні досягнення, навички самооцінки, здібності до самоосвіти і саморозвитку, вміння і навички, комунікативні здібності для роботи в команді.

До підсумкового модульного контролю допускаються особи, які повністю виконали навчальний план і програму з дисципліни. Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку, який проводиться у формі співбесіди і наукової дискусії.

Перелік теоретичних питань та практичних навичок для підсумкового контролю

1. Наведіть визначення терміну "Менеджмент"
2. Розкрийте його суть і значення для системи охорони здоров'я
3. Перелічіть основні етапи розвитку та становлення менеджменту
4. Наведіть основні наукові школи менеджменту
5. Охарактеризуйте сучасні і базові теорії, які використовуються в різних галузях менеджменту, існуючі підходи в менеджменті
6. Дайте визначення суб'єкт і об'єкт менеджменту в охороні здоров'я
7. Розкрийте сутність різних видів менеджменту
8. Перелічіть принципи і методи менеджменту
9. Перелічіть основні функції управління
10. Охарактеризуйте індивідуальні стилі прийняття управлінських рішень, методи їх прийняття, умови ефективності
11. Дайте характеристику законодавства з питань охорони здоров'я населення, громадського здоров'я, правовим основам менеджменту
12. Розкрийте основні поняття теорії медичного страхування
13. Охарактеризуйте нормативно-правову базу, принципи і види медичного страхування
14. Дайте визначення предмету і завдань економіки охорони здоров'я
15. Охарактеризуйте системи фінансування охорони здоров'я в розрізі її основних функцій: збір, об'єднання, розподіл фінансових ресурсів, стратегічні закупівлі
16. Розкрийте сутність основних підходів до ціноутворення в системі охорони здоров'я.
17. Перелічіть пріоритетні напрямки реалізації положень Концепції розвитку якості в охороні здоров'я.
18. Опишіть моделі управління якістю.
19. Розкрийте сутність доказової медицини як сучасної методології в сфері охорони здоров'я: поняття, методологія, фундаментальні принципи, основні терміни доказової медицини, об'єктивні причини формування принципу доказовості в охороні здоров'я
20. Охарактеризуйте механізм проведення акредитації закладу охорони здоров'я

Критерії оцінки знань, вмінь та практичних навичок

Результати оцінюються за бінарною системою "Залік" або "Не склав".

Рекомендована література

1. Основи сучасного менеджменту охорони здоров'я: навчальний посібник для лікарів-інтернів і лікарів-слухачів закладів (факультетів) післядипломної освіти / за ред. д.м.н Д.Д.Дячука. – К., Інтерсервіс, 2015. – 418 с.
2. Менеджмент в охороні здоров'я: Навчально-методичний посібник / Вороненко Ю.В., Проданчук М.Г., Гойда Н.Г., Латишев Є.Є., Михальчук Н.М., Піщиков В.А.; за заг. ред. академіка НАМН України Ю.В. Вороненка. – К.: Медицина України, 2014. – 334 с.
3. Менеджмент в охороні здоров'я: підручник Ч.1 / О.В. Галацан, О. М. Драганова, А. Ф. Короп [та ін.] ; за заг. ред. проф. М. І. Хвисюка, І. І. Парфьонової; Х. : ХМАПО, 2008. – 358 с.
4. Баєва О.В. Менеджмент у галузі охорони здоров'я: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. - 640 с. (електронний доступ: wedingbook.com/book_238).
5. Библиотека ELLIB. Менеджмент – конспект лекцій (КНЕУ) (електронний доступ: <http://ellib.org.ua/pages.htm>).
6. Библиотека економіста on-line. Менеджмент (електронний доступ: <http://library.if.ua/book/32/2069.html>).
7. Менеджмент – конспект лекцій (КНЕУ) (електронний доступ: http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/books/_book-637.htm).
8. Нові технології навчання менеджменту в медицині. Навчальний посібник / Вороненко Ю.В., Гойда Н.Г., Мінцер О.П., Мітчелл М. – К., Книга плюс, 2009. –146 с.
9. Общая эпидемиология с основами доказательной медицины .Руководство к практическим занятиям: учебное пособие / Бражников А.Ю., Брико Н.И., Кирьянова Р.В. и др. – ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 400 р.
10. Методология построения интегрированной системы менеджмента медицинских организаций / Князюк Н.Ф., Кицун И.С. – М., Издательство: ИД "Менеджер здравоохранения"., 2013. – 312 с.
11. Theory-based interventions for contraception /. Lopez L.M., Tolley E.E., Grimes D.A., Chen M., Stockton L.L. – Cochrane Database of Systematic Reviews, 2013. – 81 p.

Інформаційні Інтернет-ресурси

12. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського/
<http://www.nbuv.gov.ua/>
13. Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця/
<http://www.nmu.edu.ua/biblio.php>

14. Національна наукова медична бібліотека України/www.library.gov.ua
15. US National Library of Medicine National Institutes of Health/PubMed/<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>
16. eMPendium /<http://empendium.mp.pl/ua/>
17. Cochrane Library (Cochrane Public Health) /<http://www.cochranelibrary.com/>
7. EBSCO Health Information Services - GreenFILE/<http://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=cookie,ip,url&community=y>)
18. Healthcare resource library / <http://www.healthcarebusinesstech.com/healthcare-resource-library/>